

- Skall Malmberget bli utbildnings- och kulturcentrum?
- Skall Gällivare bli affärscentrum?
- Skall framtidens idrottsanläggningar ligga på Mellanområdet?

-Sid 9-

Elin Karlsson, 13 år, från Ampiaslantto mäter längden på träden i skolans skog i Mettä-Dokkas.

**SKOLANS
VARDAG
I HAKKAS**

- SID 3 -

**LJUSPUNKTER
I MÖRKRET**

- SID6-7 -

**BOKBUSSEN
KOMMER
TILL FJÄLLEN**

- SID 10-11 -

I Gällivare trakter...

Måndag morgon. NSD har svarta rubriker om att Mariaskolan i Gällivare har utsatts för inbrott, vandalisering och brand. Sorg och ilska kommer över mig när jag läser artikeln. Hur kan några komma på tanken att göra denna meningslösa förstörelse?

Den har orsakat att elever i åldern 7-12 år får skjutas till olika skolor. Lärarna förlorar tid att lära ut kunskaper.

Skattebetalarna får extra kostnader. Alla drabbas av denna förstörelse som väcker sorg, ilska och besvikelse.

Måndag kväll. Sex gymnasieelever målar vackra motiv i busstationens väntrum. Skammens väntrum som jag upplevde för några veckor sedan har förändrats till ett vänligt rum av unga konstnärer.

Sedan blir det positiva diskussioner av människor som vill engagera sig för ett bra samhälle. Men ett samhälle där individen

tar ett personligt ansvar för sina handlingar och där vi bryr oss om varandra.

Det finns flera artiklar i detta nummer av Kommunbladet som visar på engagemang. Det kan gälla Elin från Ampiaslantto, Anna-Stina på bokbussen, Roland på Expandum, Harry som har byggt upp skolan och de sex politikerna som presenterar förslag för en gemensam tätort.

Ett samhälle lever genom människors engagemang och Kommunbladet vill spegla samhällsfrågor ur olika aspekter.

Jag brukar avsluta denna spalt med ett passande recept.

Denna gång blir det en varm rysk soppa "Borsjtji" som vi fått från våra ryska vänner i Kirovsk. Prova att laga den för vi behöver all värme innan den vita snön täcker marken.

4-5 personer	1 msk svart peppar
500 g kött av nö	1 msk salt
1/4 kålhuvud	1 msk ättika
2 rödbetor	2 msk tomatpuré
2 lökar	2 dl vatten
2 morötter	25 gr margarin
1 msk dill	3 dl gräddfil

Koka köttet med salt i en 4-5 liters kastrull. Skär sedan köttet i mindre bitar. Skala och skiva potatisen. Riv kålet och koka med köttet i ca 15 minuter. Riv rödbetorna grovt och stuva dem tillsammans med ättikan, tomatpurén och vattnet i en stekpanna. Riv morötterna och lökarna, blanda med dillen och peppar. Sätt sedan allt i kött grytan. Låt koka ca 10 minuter. Klicka i 1 msk gräddfil direkt i tallriken.

Lars Israelsson

Nu får det vara nog!

Ange Björk, VD på Swebus, var i september ilsken på klotret på busstationen i Malmberget

200.000 kr kostar vandalisering i kommunens parker. 2 miljoner i Gällivarehems lägenheter. 15000 kr för en toalett i Centralskolan. Listan kan göras lång. Alla drabbas av en meningslös förstörelse. Nu startas en kampanj "Tillsammans" som vill skapa ett trivsamt samhälle och som säger stopp för vandalisering och våld.

Ange Björk, VD på Swebus, har dagligen upplevt förstörelsens vardag. Hans företag

Swebus äger busstationen i Malmberget. De har försökt visa upp ett väntrum för resenärerna men ständigt fått nya klotter på väggarna. Hakkors och förakt för människor har präglat dessa klotter. Väntrummet och toalettterna kostar Swebus över 50.000 kr, och satsningen gör vi givetvis för våra resenärer.

Väggmålning istället för klotter
Men Agne Björk har inte gett upp för vandalerna. Han tog kontakt med läraren Ann-Katrin Sjöo på Välkommas skolan. Hennes elever har under några

intensiva veckor målat motiv på väggarna. De har med ungdomlig glädje skapat glada och vänliga motiv. Nu hoppas de att väggmålningarna inte blir skadade utan att väntrummet blir en mötesplats för resenärer.

Positiva priset

Arbetsgruppen "Tillsammans" har beslutat utdela deras första positiva pris till Swebus och eleverna vid bildlinjen på Välkommaskolan.

Välkommaskolans elever har i oktober suddat ut klotret till vackra väggmålningar

Skolan berör alla. Elever, personal, föräldrar, politiker, och skattebetalare i kommunen. Varje skolelev i grundskolan kostar under ett år 17462 kr i lokaler, 3894 kr i måltider, 513 kr för skolhälsovården, 12843 kr i skolskjutsar men det gäller endast 300 elever, 32788 kr i undervisning, 1569 kr för läromedel och 5320 kr för de som använder sig av den kommunala musikskolan. Det blir totalt en stor summa pengar som

samhället satsar på varje skolelev. Men det viktigast är dock att ge kunskaper och ge en bra grund att stå på när skoleleven kommer ut i vardagslivet. Kommunbladet kommer att följa vardagen i skolan och möta skoleleven men också de som finns på skolan. Vi börjar med att följa en skolelevs vardag och lyssna på en skoldirektör som har präglat Gällivares skolor under ca 40 år.

EN SKOLELEVS VARDAG

Det är morgon. Elin Karlsson, 13 år, står kl 07.50 vid vägen i Ampiaslantto. Skolbussen kommer och Elin har 30 minuters resa till skolan i Hakkas. Hon går i klass 7 och det är en av de första skoldagarna på den nya skolan i Hakkas. Elin tycker att det är spännande med den nya skolan. Men det gäller att komma med i skolegemenskapen och det är intressant att lära sig nya ämnen, säger Elin.

Elin Karlsson får sin bok i biologi av läraren Kurt Wennström.

ta reda på svaret. Alla kommer också att få vara med och påverka innehållet i undervisningen.

Varje elev får en tidigare använd bok. Några böcker är så trasiga att det blir att limma ihop boken. Men det gäller att spara på resurserna och därför används böckerna åter igen av nya skolelever. Det viktiga är dock att innehållet i böckerna är aktuella.

Skogsvård i praktiken

Första området som behandlas är allemansrätten. Läraren ställer frågor och eleverna svarar utan att tveka på varför vi har allemansrätt och om människans närvaro i naturen. Men det är nog inte så konstigt att de kan allemansrätten.

Elin och hennes kamrater från Dokkasområdet har ju faktiskt haft en egen skog att ta hand om vid skolan i Mettä-Dokkas. De har lärt sig att märka ut vilken skog som skall sparas, men också vilka träd som skall gallras. Åldern på träden kan de mäta genom att räkna årsringarna. Ett av träden i deras skog var faktiskt 135 år. Men de kan också mäta längden på trädet med ett eget tillverkat instrument.

Och de har också fått prövat på konsten att säga och fälla träd. Det är lätt att lära sig om naturen när de själva får pröva på att i

Mikroskopet öppnar en ny värld för Elins nyfikenhet om naturen.

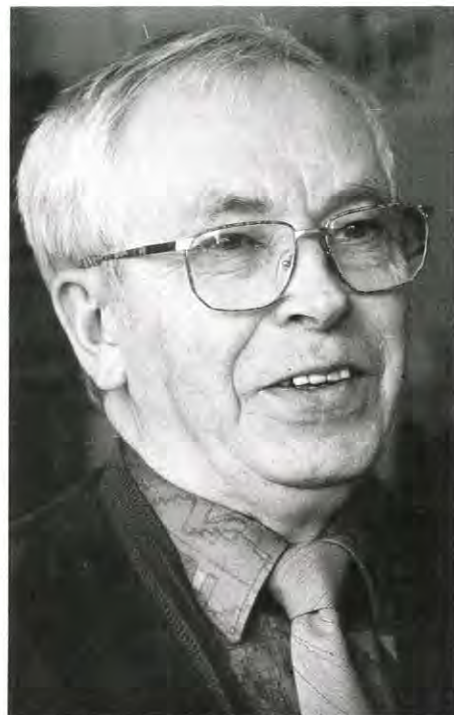
praktiken lära sig skogsvård. Lärarna i Mettä-Dokkas har gett sina elever en bra grund att stå på och det visar Elin i sina svar till den nya läraren i Hakkas.

Vem är Elin?

Under bussresan hem berättar Elin lite grann om sig själv. Hon tycker om djur och hemma har hon höns, grisar och kycklingar. Ett av hennes drömyrken är att bli veterinär. Men hon idrottar också och är ute i naturen. Hennes andra drömyrke är att bli sjuksköterska. Hon vill hjälpa andra människor och har en speciell känsla för barn i nöd. Vi kommer säkerligen i Kommunbladet att lära känna Elin under hennes väg genom grundskolan i Hakkas.

Harry Andersson - 40 år i skolans tjänst

Harry Andersson

Harry Andersson är en skolans tjänare som har haft modet att ta beslut i motvind. Idag förstår vi klokheden i dessa beslut. Det är bara att nämna striden om skolorna i Markitta och Skaulo. Nu är landsbygdsskolorna som är kvar av högsta kvalitet.

Vi sitter hemma i hans lägenhet som ligger efter Storgatan. Han har bra utsikt mot Centralskolan som används till annat än

Harry Andersson läser urklippen om att mammor sticker och barnen läser i Markitta

skola. Men det finns dock kvar en gammal skolsal som minner om den tid som försvunnit. Harry var delaktig i nedläggningen och ingen beklagar detta idag.

Det är dock glädjande att huset står kvar och visar hur en gammal pampig skola byggdes förr.

Tvillingen Centralskolan i Malmberget sprängdes av LKAB.

Rötterna i Skröven

Harry föddes under 1930-talet i Skröven. Han har 8 syskon. Modern skötte hemmet och fadern arbetade i skogen. De första skolåren gick han i byns folkskola. Sen blev det realskolan i Malmberget och studentexamen i Kiruna.

Resan gick vidare till kadettskolan i Linköping och folkskoleseminariet i Uppsala.

Föräldrarna satte honom länge på skolbänken för att han var yngst i syskonskaran.

Han flyttade hem när det blev en tjänst ledig i Mårdsel men det blev ett byte till en lärartjänst i Markitta. Han gjorde också några år som lärare i Sangis innan han kallades hem till att bli rektor i Nilivaara. Under denna tid var han också ordförande i näringsnämnden som drev Formelprodukter.

Han lärde sig uppvakningarnas svåra konst och glädjen blev stor när finansminister Strängs beslöt att bevilja statsbidrag till skolorna i Hakkas och Nilivaara.

Skoldirektör i motvind

1 juni 1968 utnämndes Harry Andersson till skoldirektör. Hans första uppdrag blev att utreda framtiden för landsbygdens skolor.

Det var stor utflyttning och låga födelsetal som gjorde att det gick inte att bevara alla byaskolor. Harry Andersson och Ulf Sundberg som var ordförande i skolstyrelsen kom i massmedias rampljus när beslutet kom att skolan i Markitta skulle stängas.

Men beslutet ändrades inte trots protesterna och idag känns det självklart att satsningen gjordes på Nilivaara skola.

Gunillaskolan blev känd när lärarnas skyddsombud stängde skolan. Det var enorm press med massmedia som vinklade frågan på sitt speciella sätt.

Efter mängder med möten öppnades skolan igen och verksamheten kom igång tack vare att personalen gjorde ett fint arbete. Harry Anderssons är bestämd när han säger att problemen inte kan lösas genom att skicka iväg elever från deras skola.

Det är endast genom ett gemensamt arbete av elev, föräldrar och läraren som det går att lösa problemen.

Ett bra gymnasium

Under 1960-talets slut planerades det nya gymnasiet. Gropen gjorde att gamla realskolan måste rivas och den nya gymnasieskolan planerades ihop med gamla Yrkes-skolan som låg vid Svanparken.

Kommunen fick bra med statsbidrag och gymnasiet är av hög kvalitet.

Det var faktiskt så att skolorna i Hakkas och Nilivaara planerades för årskurs 1 till 9.

Det var verkligen att vara före sin tid eftersom nu börjar tätortens skolor att få samma inriktning.

Eleverna blir trygga att få tillbringa sin grundskoletid på en och samma skola, säger Harry.

Visioner för framtiden

Intervjun avslutas med att Harry Andersson energisk talar om vikten att få lärare som är behöriga.

Det är viktigt att satsa på lärarutbildning på hemmaplan och när utbildningsministern Göran Persson beslöt att tillstyrka idén blev det att röka en segercigar på skolkansliet.

Göran Persson är en modig person som är värd allt beröm, säger Harry Andersson.

Och jag har lyckats tack vare goda medarbetare, avslutar skoldirektören som nu har en välförtjänt pension efter 40 års arbete i skolans tjänst.

Harry Andersson är nöjd efter 40 års skoltjänst, men ännu har han visioner för framtiden.

Gällivare satsar på fiskevård

Gällivare kommun är till ytan en av vårt lands större kommuner. Den innehåller alla karaktärer av fiskevatten. Kristallklara fjällsjöar och jokkar till skolgslandets sjöar, tjärnar och bäckar. Tre stora älvar rinner igenom kommunen. Vi är en fiskerik kommun och det gäller att använda våra tillgångar, anser Tommy Nilsson fiskekonsulent på fritidskontoret. Hans fiskespalt handlar om hur föreningar och fiskevårdssområden arbetar med fiskevård.

Fiskevård var förr när det planerades fisk i vatten. Men detta var och är både dyrt och dålig fiskevård eftersom man oftast "kastar pengar i sjön". Idag består fiskevård av mycket mer. Det gäller tex. att innan du planterar fisk skall du veta vilka arter som finns i inplaneringsvattnet.

Vattnen är oftast optimerade; d v s det finns de arter som vattnet klarar av att föda. Med andra ord, var försiktig med att plantera in mera arter.

För mycket fisk gör att det blir brist på mat. Fisken växer sakta eller inte alls. Du måste också veta hur mycket rovfisk (gädda, lake mm) som finns i vattnet.

Förhoppningarna är att planteringsfisken skall föröka sig själv. För att detta skall fungera måste du ta reda på vattnets kvalitet och bottenens beskaffenhet.

Finns det lekområden och födoområden? Finns det områden där småfiskarna kan växa sig stora utan risk för rovfiskar?

Välj inhemska arter

När du väljer arter som skall inplanteras gäller det att i första hand välja inhemska arter. De har största chansen att klara sig efter tusentals år av anpassning till vår miljö.

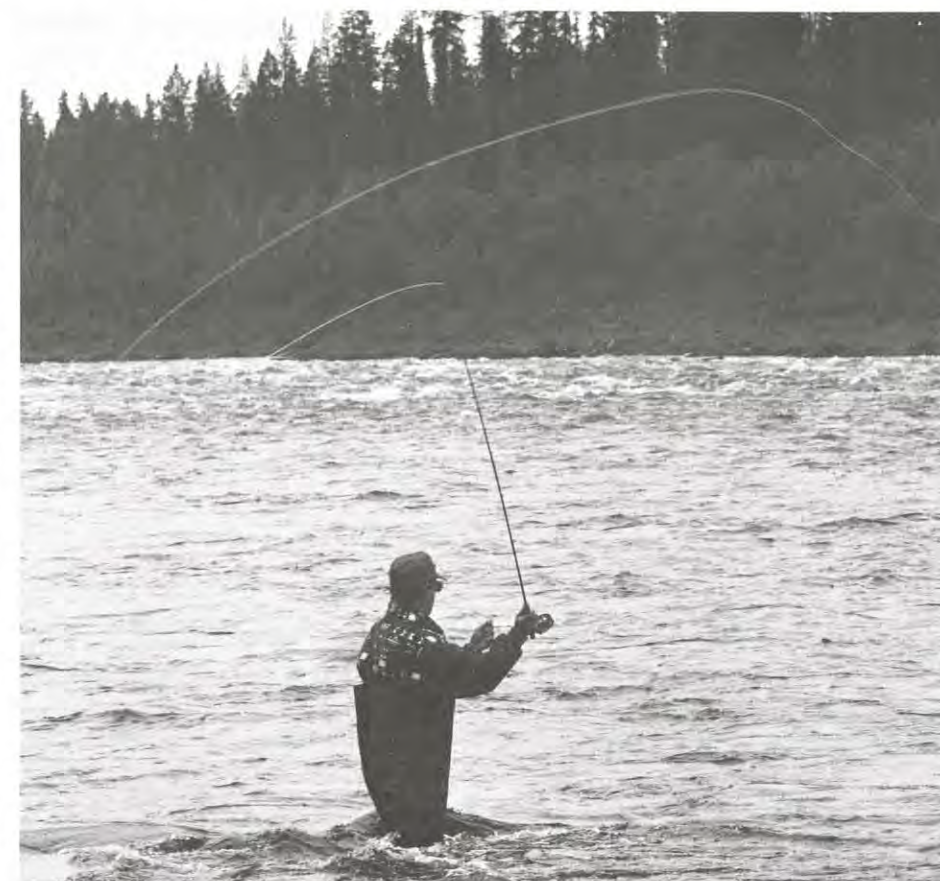
Enligt lag krävs tillstånd från länsstyrelsens landsbygdsenhet för all utsättning av fisk.

Tillståndet är till för att minska spridning av oönskade fiskstammar och fisk-sjukdomar.

I strömmande vatten talas det ofta om biotopvård som innebär att förbättra levnadsbetingelserna för fisken. Det kan vara att anlägga lekbottnar, skapa djupa höljor och sätta ut stenmaterial på släta bottnar.

Flotningen har skadat fisken men nu återställs lekmiljön genom att sätta tillbaka stenar i vattendragen.

En annan viktig uppgift är att bevara lövskog, sly och annan växtlighet vid vatt-

Tommy Nilsson prövar fiskelyckan i Kaitumälven

Tommy Nilsson, fiskekonsulent, betonar vikten av god fiskevård i fiskespalten

nen. Diken skall inte grävas rakt ut i vattendragen.

I vår kommun är vattenkvaliteten bra. PH ligger kring 7. Lövskogen är basisk som innebär PH över 7, vilket är positivt.

Fiskeinkomster

Fiskekortsintäkterna går tillbaka till fiskevård, fiskeutsättningar, bevakning, information, uppskyllning, kalkning, fiskodlingar, biotopvårds åtgärder, samt båtar för uthyrning.

Trots lågkonjunktur och hög arbetslöshet Det finns ljuspunkter i mörkret.

Hjulen rullar för fullt både vid LKAB, MalMBERGET och vid Boliden Minerals Aitikgruva. LKAB har till och med tvingats tacka nej till kunder. Man ser optimistiskt på framtiden vilket ytterligare understryks utav satsningar på provborrning under befintliga nivåer samt att utbyggnad av kapaciteten för pelletsproduktion utreds. Aitikgruvans nya kross och malmupptrakt är också satsningar med sikte på framtiden. Devalvering och uppgång för kopparpriset på världsmarknaden medför ökad lönsamhet för Aitik.

- Hösten ser ut att bli tuff. Hög arbetslöshet, landstinget kommer att tvingas minska sin personalstyrka och många företag har det kämpigt, säger Roland Carlsson, Vd, Expandum AB.
- Därför är det speciellt viktigt att vi just nu inte tappar modet, utan fortsätter vårt målmedvetna arbete med att utveckla och bredda Gällivares näringsliv. Gällivares framtid och utveckling måste alltid stå på dagordningen, fortsätter han.

Vi har kommit en liten bit på rätt väg. Många människor är engagerade. Bland annat arbetar ungdomar i skolorna med Vision 2002, en uppföljning av framtidsseminariet om Gällivares framtid. Även företagareföreningen har aktiverat projektgrupper för liknande arbete.

Basindustrin har klarat lågkonjunkturen bra. Både LKAB och Aitik säljer idag allt man kan producera och ser positivt på framtiden. Företagen har nyligen genomfört stora investeringar och effektiviserat produktionen.

- LKAB t.ex. har genomgått ett stålbad och idag producerar man samma tonnage med halva personalstyrkan jämfört med i början av 80-talet. Dessutom producerar man idag produkter med högre förädlingsgrad. Många svenska storföretag genomgår just nu denna smärtsamma process som LKAB genomgått, konstaterar Carlsson.

Det finns även en handfull andra företag som har god orderingång och kör för fullt. Detta gäller främst företag med kärnverksamhet, det vill säga de har en egen produkt som de säljer utanför Gällivare. En del andra företag har också sett tecken som tyder på att det håller på att vända uppåt.

- Vi arbetar just nu med många intressanta projekt. Ett antal är långt gångna och borde kunna sjösättas under hösten. Vårt största problem idag är att lösa finansieringsfrågor för företag och projekt. Utvecklings- och Norrlandsfonden är här viktiga instrument, säger Carlsson.

Idag är det framförallt svårt att hitta riskvilligt kapital, även till starka projekt med goda förutsättningar. Den beredvillighet som fanns i slutet av 80-talet har förbytts i en överdriven försiktighet och byråkrati.

- Det skulle kännas bittert om verksamhet och projekt med stor potential måste skrotas på grund av brist på beslutskraft och kapital, avslutar Carlsson.

Gambro Engström AB är en av ljuspunkterna i Gällivares näringsliv denna mörka höst. Företaget planerar att utöka produktionen vid Gällivarefabriken med fler produkter.

2000-talet kräver nytt tänkande och nya lösningar

Idag kan vi konstatera att slutet på detta århundrade kommer att bli omprövningens och förändringens decennium.

Vi kommer tyvärr att få leva med budgetunderskott, ekonomiska åtstramningar och hög arbetslöshet.

Vad innebär då detta för oss i Gällivare?

Vi måste ha visioner och vi måste satsa på kunskapsutveckling. Här spelar skolan en mycket viktig roll. Vår ungdom måste kunna få den utbildning och de utvecklingsmöjligheter som framtiden kräver. Utan ungdom ingen framtid.

Vi måste också fortsätta utveckla och förnya vårt näringsliv. Vi måste hitta nya produkter och tjänster. Produkter och tjänster som även har sin marknad utanför Gällivare. Vi måste satsa på sådant som tillför orten något och inte bara ökar den lokala konkurrensen. Vi måste öka Gällivares totala kaka och inte skapa fler som slåss om den vi idag har.

Vi måste bli bättre på samarbete, både mellan kommun och näringsliv samt inom näringslivet mellan företag. Här finns idag flera exempel som visar att vi är på rätt väg. Resurs-Team som är ett samarbete mellan företag inom den mekaniska sektorn är ett exempel. Friska Gällivare Ekonomisk förening där kommunen tillsammans med näringslivet samarbetar för att skapa större resurser för att marknadsföra Gällivare som turist- och besöksort är ett annat exempel som flera andra kommuner idag försöker kopiera.

Ett annat mycket intressant samarbete har inletts mellan medicinsk forskning och utveckling i Malmö/Lund regionen och medicinsk produktion i Gällivare. Vi bygger en bro över landet; Med-Bridge.

Samla och samordna resurser är något som vi också måste bli bättre på. Här finns plats för många nya lösningar och nytänkande. Varför kan till exempel inte ett företag hyra in sig på kommunens växel eller köpa datorkraft. Här är uppgörelsen mellan tennisklubben och kommunen ett intressant exempel; Kommunen har via ett avtal förbundit sig att köpa tid för skolgymnastik i tennishallen. Detta gav tennisklubben tillräckligt med underlag för att bygga den på Tallbackaområdet. Samtidigt slipper nu kommunen kostnaden för att bygga en egen gymnastikhall. Gällivare behöver fler sådana lösningar i framtiden.

Ett utvidgat samarbete med grannkommunerna är också nödvändigt. Här handlar det om högskoleutbildning, turism, flygkommunikationer och andra infrastrukturella frågor. På ett par områden finns idag ett etablerat samarbete som initierats av Gällivare. Vi är en liten ort långt ifrån de stora marknaderna. Därför måste vi bli effektivare och skickligare. Vi måste utgå från våra unika förutsättningar och själva ta ansvar för vår framtid.

Vi får inte tappa modet att satsa på framtiden även om den är osäker. Det enda vi kan vara säkra på är att om vi inget gör, då har vi ingen framtid, säger Roland Carlsson, Expandum AB.

Expandum AB fr.v. Jan Öhman, Roland Carlsson och Inga-Greta Pohjanen.

Expandum förstärker

Expandum har förstärkts med nyanställning av Jan Öhman. Han kommer närmast från Utvecklingsfonden.

Janne kommer att arbeta med affärs- och företagsutveckling, företagsanalyser och finansieringsfrågor.

Inga-Greta Pohjanen arbetar med Starta-Eget verksamhet, utbildning och olika näringslivsprojekt.

Roland Carlsson har bland annat företagsutveckling, etableringar, infrastrukturfrågor och marknadsföring på sitt arbetsschema.

Företaget sköter på uppdrag av kommunen näringslivsfunktionen sedan drygt ett år tillbaka.

Funderar Du på att
STARTA EGET,
har Du en produkt- eller
affärsidé. Kontakta
RÅDGIVNINGSGRUPPEN.

Du kan få värdefulla råd och hjälp av Rådgivningsgruppen, som består av branschfolk, Företagarna, Utvecklingsfonden, Arbetsförmedlingen samt Expandum AB.

Gruppen kan erbjuda rådgivning på olika områden och förmedla viktiga kontakter. Du har dessutom möjlighet att erhålla stöd, för tex. framtagning av prototyp, ritningar eller för att få en enkel, första marknadsbedömning utförd. För upplysningar ring:

Utvecklingsfonden, Karin Johansson, 0970-142 80.

Expandum AB, Inga-Greta Pohjanen, 0970-165 60.

Nya idéer för Landsbygden

Per Aspemo, landsbygdsutvecklare, har under sex månader inventerat idéer från landsbygden i Gällivare kommun. Han har mött ett positivt gensvar och vill uppmana alla med förslag att ta kontakt med honom på tel 0970-18881.

Han har redan nu en lång lista över idéer för att utveckla landsbygden. Några förslag på hans lista är:

- Satsa på Linafallet. Upprusta vägen och laxtrappan. Fallet är Norrbottens vackraste men okänt för de flesta.

- Fisket i Ängesån är också bra om bara laxarna kommer igenom fallet.

- Bygg ungdomsbostäder i Puolikasvaara

- Satsa på husvagnsparkeringen i Nikkaluokta

- Utöka vägbelysningen i Mårdsel

- Fisketurismen kan utvecklas i Kämtjärvi

- Ny bensinstation i Ullatti

- Utveckla Nattavaarabys rastplats och träffpunkt.

Nikkaluokta är en vacker by med en fin turistanläggning som drivs av Johan Haugli och Henrik Sarri

KONSUMENTRUTAN

Tips vid köp av kapitalvaror

Med tanke på den arbetslöshet som råder i samhället idag har utrymmet för konsumtion blivit mindre och mindre för hushållen, och då blir det viktigare och viktigare vilka köpbeslut vi tar. Inför hösten, och vintern planerar kanske många konsumenter att köpa nya kapitalvaror, ex kyl, frys eller TV.

Konsumentverket vill ge konsumenterna "råd i ryggen" och testar därför kontinuerligt en stor del av marknadens hushållsmaskiner. Resultaten presenteras i behändiga pocketböcker. I böckerna ges även köpråd, råd om installation och annat som kan vara av intresse vid köp av hushållsmaskiner t. ex. hur en mikrovågsugn fungerar, hur barnsäker spisen är osv.

Miljövänliga maskiner

Vad som är viktigt när du köper nya hushållsapparater är också att kolla upp vilka maskiner som är miljövänliga och energisnåla. Nya apparater drar betydligt mindre energi än gamla. I Disk- och

Tvättmaskinsboken får du bland annat veta de olika maskinernas energiförbrukning. Diskmaskiner som ansluts till kallvatten förbrukar 20-40% mindre energi än varmvattenanslutna. Du får också veta att en mikrovågsugn drar mindre energi än en vanlig spis.

Freonfria kylar och frysar

I marknadsöversikter som framtagas av Konsumentverket kan du jämföra elförbrukningen i olika modeller innan du bestämmer dig. Du kan också se vilka kylar och frysar som är "freonfria". Från årsskiftet 1994-95 blir det stopp att sälja nya kyl- och frysskåp som innehåller freoner. Freoner och halogener bryter ner det tunna ozonskiktet som skyddar människor, djur och natur mot solens farliga ultravioletta strålning.

Frysskåp med automatisk avfrostning är ej energisnåla. Observera att damm bakom kyl- och frys gör att de drar bra mycket mer energi. Det är viktigt att vi konsumenter är snällare mot miljön. Så handla därför eleffektivt och utan freon.

Fakta om kapitalvaror

I tidningen Råd & Rön publiceras ett par nya tester om olika varor i varje nummer. Ytterligare råd och informationsmaterial när det gäller köp av kapitalvaror kan du få hos konsumentvägledningen på kommunkontoret. Faktabladen, marknadsöversikter och testböckerna kan beställas från Konsumentverkets kundtjänst men finns också hos kommunens konsumentvägledare.

Berit Haapaniemi
Konsumentvägledare, tel. 0970/18273

Tätorten Gällivare malmberg

Det är över 40 år sedan som municipen i Gällivare och Malmberget upphörde. Motiven till detta var att samordna den kommunala verksamheten och få ekonomiska resurser till 1960-talets utveckling. LKAB stod för en stor del av skatteintäkterna och den nya tiden bestod i att bygga Sporthallen, bostäder och ett nytt centrum i Malmberget. Sen följde de nya byaskolorna, gymnasiet, Dundret och Mellanområdet.

Idag gäller det för kommunen att ekonomiskt klara att bedriva en god verksamhet i sina anläggningar. Men framtidens samhälle kräver att resurserna samordnas, så därför beslöt kommunfullmäktige i januari, efter en motion av moderaten Antero Ijäs, att tillsätta en ledningsgrupp. Deras uppgift blev att ta fram förslag för att spara på resurserna och att utveckla ett synsätt på en gemensam tätort. Tiden går igen för att det gamla namnet på tätorten var faktiskt Gällivare malmberg.

Hans Isaksson (s),
ordförande

Alvar Ejeblad (s)

Ove Haarala (v)

Antero Ijäs (m)

Ronny Liljeholm (s)

Ivan Sörblom (gfd)

Ledningsgruppen består av Hans Isaksson (s) ordf, Alvar Ejeblad (s), Ove Haarala (v), Antero Ijäs (m), Ronny Liljeholm (s) och Ivan Sörblom (gfd). Gruppen har hittills hållit fem möten och diskuterat fram idéer för att få fram ett helhetsperspektiv för en gemensam tätort. Den andra uppgiften är att gruppens förslag skall ordentligt diskuteras av kommuninvånarna, företagarna, föreningar och partier. Remisstiden är tre månader och remissmaterialet skall utformas av en extern konsult. Materialet skall vara klart före årsskiftet och anpassas till studiecirkel och möten. Kommunfullmäktige kommer att ta ställning till förslagen samt remissvaren under våren 1994. Hans Isaksson som är ordförande i gruppen betonar att de vill ha en öppen diskussion om hur den kommunala servicen skall koncentreras.

Frågor att diskutera:

- Hur skall Gällivare och Malmberget dela på de olika kommunala anläggningarna?
- Skall Malmberget vara utbildnings- och kulturcentrum och Gällivare affärscentrum?
- Skall framtidens idrottsanläggningar ligga på Mellanområdet?
- Vart skall det nya sjukhemmet placeras?

- Hur skall framtidens industriområde se ut?
- Var skall det ligga?
- Vad skall omlokaliseras?
- Vad skall läggas ned?
- Vad skall byggas ut?
- Vad innebär minskade driftkostnader för framtida investeringskostnader?

Skall Malmberget bli utbildnings-, och kulturcentrum?
Foto Kjell E Lundberg

Skall Gällivare bli affärscentrum?
Foto Kjell E Lundberg

Skall Mellanområdet bli idrottscentrum?
Foto Anders Andersson

Gittan och Hjalmar Öberg ser nyfiket på boknyheterna.

Bokbussen kommer!

Vi närmar oss Björkudden. Vägen är ishal men chauffören Per-Erik Jacobsson håller stadigt i ratten när bokbussen sakta stannar vid vinteröverfarten till Björkudden.

En skoter dyker upp och två personer närmar sig bussen med en stor kartong. De har på sig varma skoteroveraller och lämnar ifrån sig 100 böcker. Det är titlar som sträcker sig från "trasmattsvävnad" till alla dessa fonder och stiftelser".

Paret som överlämnar böckerna heter Gittan och Hjalmar Öberg.

De kommer från Björkudden som faktiskt ligger i Jokkmokks kommun.

Men kulturen känner inga gränser och det är självklart att Gällivare kommuns bokbuss ställer upp för alla låntagare längs Lule Älvdal.

Bibliotekarien Anna-Stina Johansson visar upp boknyheterna och hon känner Öbergs intressen av böcker.

Gittan berättar att det är något som de ser fram emot när bokbussen kommer. Bokbussens personal har blivit som nära bekanta.

Livet skulle vara mycket fattigare om inte bussen fanns, säger Gittan.

Hjalmar bär ut en ny bokkartong till skoterkälken och med ett glatt leende åker de iväg med skotern.

Nu får Björkuddens fyra hushåll böcker att läsa under sex veckor.

"Vi har ju inte något annat"

Nästa stopp blir i Karmas. Ingrid Negga kommer ut från huset med en glatt skällande lapphund.

Hon har med sig en plastkasse med böcker.

Direkt börjar hon fråga Anna-Stina Johansson om det finns några nya böcker om samiskt slöjd.

Hon behöver idéer för att utveckla sin slöjd inom skinn, hårspännen och lappskor. Men hon söker också Anna-Greta Leijons nya bok "Alla rosor skall inte tuktas".

Hennes barnbarn kommer till helgen och Anna-Stina tipsar om "Berts dagbok".

1971 lånade hon den första boken i bokbussen och säger med bestämd röst: -Bokbussen får inte läggas ned för vi har ju inte något annat. Det är underbart att resa bort i böckernas värld.

Vid Kebnatsbryggan lånas det böcker till Saltoluokta.

Anna-Stina Johansson, bibliotekarie ringer upp och säger när bussen anländer.

Ingrid Negga, Karmas vid Luleälven, läser gärna för sina barnbarn Berts dagbok

Bokbussen besöker under sju gånger per år 90 orter i kommunen.

"Jenny och Miranda"

Bussen närmar sig vid höstturen Alavaara. Vid vägen står fyra flickor.

En bestämd flicka stiger in i bussen.

Hon frågar direkt om Kerstin Sundhs bok "Miranda och den blå skålen" finns. Tyvärr, den är utlånad säger Anna-Stina.

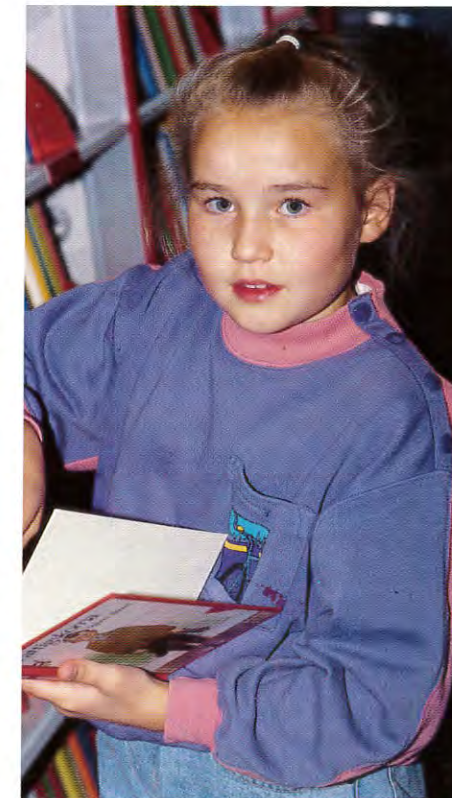
Men Jenny har varit med förut så hon skriver en reservation på boken.

Hon hittar fyra andra böcker så kvällsläsningen är räddad trots att Mirandaboken var utlånad.

Bussen stannar vid EMMA i Mettä-Dokkas. En lång kö av skolelever väntar. Personalen stämplar för brinnande livet och nya låntagare kommer hela tiden. Läsintresset brinner hos de unga låntagarna och det är sen eftermiddag när bussen kommer tillbaka till Gällivare.

Fakta:

39170 böcker utlånades under 1992. Böcker för 95000 kr inköptes. 4 personer har jobb med bokbussen. Löne kostnaden var 601700 kr. Bokbussen kostar 125000 kr för bränsle, försäkringar, skatter mm. Bussen besöker sju gånger per år ca 90 orter i Gällivare kommun.

Jenny Karlsson, 9 år från Alavaara läser alla Mirandaböcker som kommer ut.

Lediga lägenheter

Gällivarehem har i slutet av september 129 lediga lägenheter.

De finns på
Elevhemsområdet 41 st,
Centr. Malmberget 44 st
Mellanområdet 10 st och i
Gällivare 34 st.

Vill du veta mera -
 Ring 210 40.

AB GÄLLIVAREHEM

Friska

DET HÄNDER I GÄLLIVARE

Teater/Musik

Malmfältens teaterförening bjuder dig en aktiv teatervinter på Blå Forell, Folkets Hus Gällivare

14-15 oktober Succépjäsen **Augustidansen** med Norrbottensteatern

20 oktober **Brysselpolka** -en underhållande revy om EG med Riksteatern

13 november **Mumintroll i kulisserna** -stor barn- och familjeföreställning med Norrbottensteatern

22 november **Norrbottens Big Band med Little Mike** i Folkets Hus Malmberget

1 december **Tusen och en natt** - med Riksteaterns mångkulturella ensemble Shikasta

8 december **Marknadsafton**- med Dramaten

30 december **J P Nyströms** nyårskonserter

Vill du veta mera - ring Inga-Maj Falk tel 15908

Kulturdag för flyktingar och kommuninvånare

Lördag den 13 november kl 13.00-17.00 blir det en spännande kulturdag i Malmberget Folkets Hus. Det bjuds på kultur från hela världen och trivsamt gemenskap över en kopp kaffe.

Torsdagsjazz

Jazzklubben anordnar torsdag den 25 nov och 16 dec jazzkväll på Polar Hotell i Gällivare

Måndag den 15 november på Stacken.

NORRBOTTENSMUSIKEN PRESENTERAR

Maria Rosén

OPLUGGAD
MEN INTE
KONTAKTLÖS
FRAMFÖR SIN
EGEN LIGG-
NER-OCH-
GRÅT-KOMEDI-CABARET

**Femmans
passion**

Film

Gällivare-Malmbergets Filmstudio visar följande filmer på torsdagar kl 20.00 Blå Forell, Gällivare:

21 okt. Alla mår bra - ett lysande epos över Italien idag

28 okt. Min store tjocke far - en gripande berättelse om förhållandet farson

4 nov. Urga - kärlekens tecken - en skildring av livet på den mongoliska stäppen

18 nov Diktatorn - Chaplins klassiska film om en diktator

25 nov Vänd dem inte ryggen - en film om ungdomsrevolt med Bill Haleys Rock around the Clock

2 dec Mississippi Masala - en kärlekshistoria mellan en färgad man och en vit kvinna

Det är billigt att gå på Filmstudios filmer. Du ser alla filmerna för 130 kr och 3 filmer för 90 kr.

EMMA - 10 år

Lördag den 30 oktober blir det stor 10-års fest i EMMA, Mettå- Dokkas. Sisaret, tjejgruppen från Pajala kommer och det blir även lokala förmågor som framträder under dagen. På kvällen blir det dans.

Arctic Light Filmfestival

17 - 23 november

Nu är det snart dax för filmfestivalen. I år erbjuds det filmvisningar på Blå Forell och Nordan. Lokala filmer blandas med filmer från hela världen. Torsdag den 18 november visas Stefan Jarls filmtriologi om människors utsatthet i välfärdens Sverige.

Informera gratis !

Alla föreningar får gratis informera i kommunbladet om arrangemang som är offentliga. Men din förening måste anmäla dina arrangemang till Gällivare kommun kultur-, och fritidsnämnden 982 81 Gällivare. Sänd gärna in bilder och illustrationer till arrangemanget.

Foto Kjell E Lundberg

Årets Kulturstipendium

Kultur och fritidsnämnden har utsett Malmbergets Musikkår till årets kulturstipendiat. Deras motivering var att musikkåren har i halvsekel förgyllt otaliga evenemang i vår kommun med takt och ton, med pompa och ståt, i glädje och sorg, i allvar och i högtid.

JUBILEUMS KAVALKAD

Godbitar från de 22 åren med gamla stjärnor.

MALMBERGETS TEATER

på Blå Forell, Gällivare
Fred 29/10 Lörd 30/10 kl 19.00

Ansvärlig utgivar: Ralph Forsberg
Redaktör: Lars Israelsson
Foto: Lars Sundvall
Produktion: MG Tryck AB, Gällivare